

ประกาศ! สงครามกับยาเสพติดตัวพ่อ

ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.)

เป็นที่น่าดีใจสำหรับสังคมไทย เมื่อรัฐบาลประกาศวาระแห่งชาติ จะกวาดล้างปัญหาสังคมอย่าง ยาเสพติด แสดงความเอาใจจริงเอาใจจ้ง ประกาศกร้าวดังราชสีห์ แต่เป็นที่น่าเสียใจสำหรับสังคมไทย เมื่อรัฐบาลกลับเจียบเป็นแมวเชื่อง ไม่มีท่าทีใดๆ ไม่ประกาศนโยบายอันใดกับยาเสพติดที่แพร่หลายอย่างเป็นปกติในสังคมไทยอย่างเหลือ และบุหรี่

ความเชื่อกับความจริง

ผู้คนทั่วไปมักจะมีทัศนคติและความเชื่อว่าปัญหายาเสพติด อย่าง ยาบ้า ยาไอซ์ ไปจนถึงเฮโรอีน เป็นปัญหาเร่งด่วนต้องรีบทำการผ่าตัดสำหรับสังคมไทย แต่นักวิชาการด้านสุขภาพและสังคมอีกหลายภาคส่วน ได้ตระหนักดีว่า แท้จริงแล้ว ปัญหาที่หนักหน่วงกว่ายาเสพติดที่ผิดกฎหมาย ก็คือ**ปัญหาจากเหล้า และบุหรี่**

ในสังคมวิชาการสารเสพติดมีคำกล่าวที่ว่ายาเสพติดที่ผิดกฎหมายเป็นสิ่งอันตรายแต่ยาเสพติดที่อันตรายที่สุดคือยาเสพติดที่ถูกกฎหมาย (illegal drugs are dangerous, but extremely dangerous drug is legal) จริงหรือที่สินค้าที่ค้าขายกันอย่างเปิดเผยทุกมุมเมืองอย่าง เหล้าเบียร์และบุหรี่จะก่อให้เกิดความสูญเสียได้มากกว่ายาเสพติด

ตารางข้อมูลการเสียชีวิต ภาวะโรคและต้นทุนต่อสังคมจากแอลกอฮอล์ บุหรี่ และยาเสพติด

		แอลกอฮอล์	บุหรี่	ยาเสพติด
การเสียชีวิต (2552)	จำนวน (คน)	23,717	48,221	1,727
	เปรียบเทียบกับยาเสพติด	13.7 เท่า	27.9 เท่า	
ภาวะโรค* (2552)	จำนวน (ล้านปี)	1.234	0.688	0.043
	เปรียบเทียบกับยาเสพติด	28.7 เท่า	16.0 เท่า	
สัดส่วนต่อภาวะโรคทั้งหมด	ร้อยละ	11.4	7	0.44
	เปรียบเทียบกับยาเสพติด	8.14 เท่า	5.0 เท่า	
มูลค่าต้นทุนต่อสังคมในประเทศไทย	มูลค่าต้นทุน (แสนล้านบาท)	1.5**	0.348****	-
	ร้อยละของ GDP	1.97%**	0.38%***	-
มูลค่าต้นทุนต่อสังคมในประเทศฝรั่งเศส****	ร้อยละของ GDP	1.42%	1.1%	0.16%
	เปรียบเทียบกับยาเสพติด	8.9 เท่า	6.9 เท่า	

หมายเหตุ

* หน่วย : จำนวนปีสุขภาพที่สูญเสียจากการตายก่อนวัยอันควรและความพิการ (DALYs)

** ข้อมูลปี 2549 : มนตรีธรรม์ ถาวรเจริญทรัพย์ และคณะ, การศึกษาต้นทุนผลกระทบทางสังคม สุขภาพและเศรษฐกิจของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย

*** ข้อมูลปี 2552 : Bundhamcharoen et al, Economic Burden From Smoking Related Diseases in Thailand in 2009

**** ข้อมูลปี 2540 : Fenaglio et al, The Social Cost of Alcohol, Tobacco and Illiat Drugs in France, 1997

จากข้อมูลภาวะโรคของประเทศไทยในปี พ.ศ.2552 โดยสำนักงานพัฒนาโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ ดังแสดงในตารางจะเห็นว่า บุหรี่คร่าชีวิตคนไทยมากกว่ายาเสพติดทุกชนิดรวมกันถึง 27.9 เท่า ส่วนแอลกอฮอล์ก็สูงกว่าถึง 13.7 เท่า หรือหากพิจารณาจากภาวะโรคโดยรวมก็พบว่า แอลกอฮอล์ทำลายสุขภาพคนไทยมากกว่ายาเสพติดถึง 28.7 เท่า

จากข้อมูลภาวะโรคของประเทศไทยในปี พ.ศ.2552 โดยสำนักงานพัฒนาโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ ดังแสดงในตารางจะเห็นว่า บุหรี่คร่าชีวิตคนไทยมากกว่ายาเสพติดทุกชนิดรวมกันถึง 27.9 เท่า ส่วนแอลกอฮอล์ก็สูงกว่าถึง 13.7 เท่า หรือหากพิจารณาจากภาวะโรคโดยรวมก็พบว่า แอลกอฮอล์ทำลายสุขภาพคนไทยมากกว่ายาเสพติดถึง 28.7 เท่า

และเมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลภาวะโรคของโลกจากรายงานขององค์การอนามัยโลกจะพบว่า ในปี ค.ศ.2004 ภาวะโรคจากแอลกอฮอล์ของไทยสูงกว่าค่านานาชาติถึง 2.5 เท่า ในขณะที่ความสูญเสียจากบุหรี่ยิ่งมากกว่าค่านานาชาติถึง 1.9 เท่า ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความไม่เอาจริงเอาจังของผู้บริหาร ความอ่อนแอทั้งเนื้อหา นโยบาย และการนำไปปฏิบัติ

ทราบกันดีว่าการดื่มสุราก็ปัญหาสังคมอีกมากน้อยเพียงใด จากข้อมูลของกรมพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในปี 2549 พบว่า ผู้ต้องหาเยาวชนในคดีประเภททำร้ายชีวิตและร่างกายถึงร้อยละ 56 ก่อคดีหลังการดื่มสุรา เช่นกันกับร้อยละ 46 ของคดีทางเพศ และเป็นที่รู้กันว่าการดื่มแอลกอฮอล์มีความแนบแน่นกับปัญหาความรุนแรงในครอบครัวเพียงใด มีความแนบแน่นกับปัญหาคุณภาพของครอบครัวเพียงใด

ประเด็นสำคัญของเหล้าและ เบียร์ที่มักถูกมองข้ามคือ ปรากฎการณ์ **‘เปิดประตูสู่ความเสี่ยง’** หรือที่เรียกว่า gateway theory นั่นคือ การเริ่มต้นสูบบุหรี่และดื่มสุราจะเป็นการชักนำเส้นทางชีวิตไปสู่ความเสี่ยงอื่น ๆ ต่อไป รวมถึงการใช้จ่ายเสพติดเมื่อลองถามผู้ใช้ยาเสพติดผิดกฎหมายทั้งหลาย ก็จะมีพบว่า พวกเขาเริ่มวงจรชีวิตสารเสพติดจากการดื่มเหล้าเบียร์และสูบบุหรี่ การศึกษาในกลุ่มเยาวชน พบว่า เด็กไทยที่ดื่มเหล้าแล้ว จะมีโอกาสใช้จ่ายเสพติดสูงกว่าผู้ไม่ดื่มถึง 4.8 เท่า และมีโอกาสสูบบุหรี่มากกว่าถึง 6.7 เท่า และตั้งครมหรือทำให้ผู้อื่นตั้งครมถึง 3 เท่า ดังนั้นการป้องกันการดื่มสุราและสูบบุหรี่ของเยาวชนจะมีส่วนช่วยป้องกันปัญหาจากยาเสพติดด้วย เรียกว่าเป็นการตัดไฟแต่ต้นลม การปล่อยให้มึนนักดื่มนักสูบหน้าใหม่เรื่อยๆ ก็เหมือนกับการสร้างเชื้อเพลิงพร้อมรอดตัดไฟยาเสพติดเต็มบ้านเต็มเมือง

ปัญหาของแอลกอฮอล์และบุหรี่ยังมีผลกระทบภายนอกต่อผู้อื่นที่ไม่ใช่ผู้ดื่มและผู้สูบ หรือที่นักเศรษฐศาสตร์เรียกว่า Externality เช่นในรูปแบบของควันบุหรี่มือสองหรือความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน การตกเป็นเหยื่อจากปัญหาอุบัติเหตุจากรถจักรยานทะเลาะวิวาท จะไปก็เป็นขนาดผลกระทบที่น่าจะใหญ่กว่ายาเสพติด อย่างที่ชาวบ้านพากันกลัวว่าจะมีผู้เสพยาบ้าประสาทหลอนจับมือไปเชือดคอเด็ก แต่จะต่างกันก็แค่คนพ้นควันบุหรี่ใส่ผู้อื่น คนดื่มแล้วขับ คนดับตีกรรยา และปัญหาจากเหล้าและบุหรี่ยื่นๆ นั้นไม่เป็นขาวเท่านั้น

ปัญหาสังคมเหล่านี้แม้จะไม่หมดไปเสียทีเดียว แต่ก็จะลดลงเป็นอันตราย หากสามารถควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ยได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหล้าและบุหรี่ ก่อปัญหาต่อสังคมเป็นมูลค่าความเสียหายต่อสังคมมหาศาล เมื่อพิจารณาในมิติของต้นทุนต่อสังคม (Social cost) อย่างเช่นการที่พบว่า การดื่มเหล้าเบียร์ก่อปัญหาต่อสังคมไทยถึง 1.5 แสนล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 1.96 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ในปี 2549 ในขณะที่ต้นทุนจากการสูบบุหรี่ต่อสังคมจากข้อมูลระดับนานาชาติก็พบว่ามีความเสียหายต่อสังคมมหาศาล ถึง 1.46% ของ GDP ในเมืองไทย ข้อมูลต้นทุนทางสังคมจากการสูบบุหรี่เอาแค่เฉพาะ 9 โรคสำคัญเช่น มะเร็งปอด โรคหัวใจ และถุงลมโป่งพอง ในปี 2552 ก็สูงถึง 3.4 หมื่นล้านบาท หรือ 0.38% ของ GDP แล้ว

ในต่างประเทศได้มีการศึกษามูลค่าความเสียหายที่สังคมของปัญหาเหล้า บุหรี่ และยาเสพติดด้วยระเบียบวิธีเดียวกันเพื่อให้สามารถเปรียบเทียบกันได้ซึ่งพบข้อมูลตกย้ำในทิศทางเดียวกันนั่นคือ เหล้าและบุหรี่ยิ่งก่อปัญหาต่อสังคมสูงกว่าปัญหายาเสพติดมากมาย เช่น การศึกษาในประเทศฝรั่งเศสในปี 1997 ที่พบว่ามูลค่าความเสียหายจากเหล้าและบุหรี่ยิ่งสูงกว่าปัญหายาเสพติด ถึงประมาณ 8.9 และ 6.9 เท่าตามลำดับ หรือการศึกษาโดยรัฐบาลออสเตรเลียในปี 2004-5 ก็พบว่า บุหรี่ก่อความเสียหายในมูลค่าที่สูงกว่ายาเสพติดถึง 4 เท่า (Australian Government, The costs of tobacco, alcohol and illicit drug abuse to Australian Society in 2004/05)

จากข้อมูลข้างต้นทั้งหมดนำไปสู่ข้อสรุปที่ยืนยันชัดเจนว่าสารเสพติดตัวใดเป็นอันตรายต่อสุขภาพและสังคมไทยมากกว่ากัน

เมื่อประกาศสงครามกับยาเสพติดตัวลูกแล้ว สังคมควรจับตามองว่าเมื่อไรรัฐบาลไทยจะแสดงความจริงจังเอาใจใส่กับสังคม ด้วยการประกาศสงครามกับ ‘ยาเสพติดตัวพ่อ’ อย่างเหล้าและบุหรี่ยิ่ง

ข้อมูลจาก : ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา